

TAMMI

ALI
STANDISH

OUTOJA TAPAUKSIA

Baskervillen

VALHEIDEN LAAKSO

KOULUSSA

Outoja tapauksia Baskervillen koulussa

Viiden merkki

Valheiden laakso

ALI STANDISH

Suomentanut
Jaana Kapari-Jatta

TAMMI • HELSINKI

Sitaatti sivulla 122 Publius Vergilius Maron kirjasta *Aeneis*,
suomentanut Alpo Rönty, WSOY 2021.

Sitaatti sivuilla 129-130 John Keatsin runosta *Oodi kreikkalaisella uurnalla*.
Teoksessa *Syksyille ja muita runoja ja kirjeitä*, suomentanut Leevi Lehto,
Osuuskunta Poesia 2020.

Sitaatti sivulla 197-198 William Wordsworthin runosta. Teoksessa *Tuhat laulujen vuotta*,
suomentanut Aale Tynni, WSOY 1957.

Sivun 165 runon on suomentanut Oona Kapari, muut runosuomennokset Jaana Kapari-Jatta.

Ensimmäinen painos

Englanninkielinen alkuteos *The Improbable Tales of Baskerville Hall. The Valley of Lies*

Copyright © 2025 Working Partners, Ltd. and Conan Doyle Estate Ltd®
Suomenkielinen laitos © Jaana Kapari-Jatta ja Tammi 2026

Certain Sherlock Holmes stories are protected by copyright in the United States
owned by Conan Doyle Estate Ltd. The series has been licensed to Tammi
by Working Partners Limited in association with Conan Doyle Estate Ltd.

Arthur Conan Doyle®

THE
CONAN DOYLE ESTATE

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-952-04-7790-5

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@tammi.fi

Äideille, jotka kertovat tarinoita

SISÄLLYS

Uusi leikki	11
Salaisuuksia salaisuuksien perään	20
Baskervillen tanssiaiset	30
Selviytyminen vastoin odotuksia	40
Majesteettinen Pikajuna	47
Kadonneen käsikirjoituksen tapaus	56
Oakwood	68
Arthurin arvoitus	81
Rankinin työhuoneessa	89
Sota	97
Coniston Waterin poikki	106
Kiitoslahjoja	115
Negatiivinen kyvykkyys	126
Dorothy	133
Saniaismania	137
Helvetin kolme petoa	148
Tatie Pot	157
Lintujen saari	169
Ojasta allikkoon	176
Totuus neiti Fairfieldistä	182
Grasmeren hautausmaa	193
Kivikehä	202
Neljäskymmeneskolmas kivi	209

Laiva, hevonen ja kultainen oksa	217
Leijonan testi	228
Naarassuden salaisuus	237
Pronssipää	242
Pää puhuu	249
Maryn leikki	262
Ylpeys ennen lankeemusta	272
Yksinäinen ratsastaja	277
Vala	284
Uusi tarina	292
Kiitokset	299
Arthur Conan Doyle ja hänen matkansa	301

Y K S I

Uusi leikki

Nuoren Arthur Conan Doylen oli ratkaistava murha.

Mieluiten ennen lounasta.

Hänen vatsansa kurni niin, että tuntui kuin koko pölyinen ja unohdettu kamari olisi murissut. Professori Sherlock Holmes kohotti kulmaansa. ”Keskity, Arthur. Aikaa on jäljellä hyvin vähän. Mitä me tiedämme?”

”Että... uhri oli vuoteessaan”, Arthur vastasi viitaten pylväs-sängyn suuntaan. Sängyssä oli tummat, villaiset verhot, jotka ulotuivat melkein katosta lattiaan, sekä riekaleinen, koinсыömä täkki. ”Ovi oli lukossa.”

”Sisäänpääsyt?” Holmes kysyi.

”Ikkunoissa oli luukut ja ristikot”, Arthur luetteli, ”ja ovi oli lukittu sisäpuolelta, joten käyntiä huoneeseen ei vaikuta olleen.”

”Ja silti – nuori nainen murhattiin”, Holmes äyskähti. ”Elämänsä kunnossa ja vastikään kihlautuneena! Juuri kun hän oli perimäisillään vanhempiensa omaisuuden ja perustamaisillaan oman taloutensa. Miten se tapahtui?”

Arthur yritti muistella Theodora Parks in oudon tapauksen faktoja. Holmesin mukaan nainen oli surmattu tähän nimenomaiseen huoneeseen sata vuotta sitten. Kamari oli eristetty rikospaikaksi, mutta murha oli jäänyt ratkaisematta. Siihen asti siis, kun Holmes oli sattunut huoneeseen opiskelijana penkoessaan käyttämättömiä vinttejä ja kellareita sen koulun rakennuksissa, joihin sittemmin sijoittui Baskervillen koulu.

Siitä alkaen hän oli hyödyntänyt tapausta testatessaan valitsemiensa oppilaiden päättelykykyä. Juuri tämän rikoksen selvittäminen oli Arthurin ensimmäinen tehtävä Holmesin Sisäpiiriin jäsenenä.

Baskervillen koulussa oli periaatteessa viisi opintopiiriä, ja Arthurin ystävät oli hyväksytty jokainen eri Piiriin jäseneksi. Arthur oli riemastunut, kun Holmes oli kutsunut hänet Sisäpiiriksi kutsumaansa kuudenteen Piiriin, missä keskityttäisiin opiskelemaan yhden opinalan sijaan kaikkia tieteitä. ”Onhan todella hyvän etsivän oltava asiantuntija niin luonnontieteissä, insinööritaidossa, politiikassa kuin biologiassakin, ja kyllä – tutustuttava myös suureen tuntemattomaan. Jokainen tapaus on erilainen, poikani, ja siksi sinun on valmistauduttava kaikkeen.”

Paljon oli kuitenkin muuttunut kahdessa päivässä Holmesin kutsun jälkeen. (Oliko päiviä todella kulunut vain kaksi?) Ja nyt, kun Arthurin ystävät opiskelivat perehdytyskurssejaan ilmapissa luokkahuoneissa tai ulkona auringonpaisteessa, Arthur oli tässä synkässä huoneessa Holmesin kanssa.

Hänen sormensa eksyivät taskuun. Häntä houkutti lukea kirje, joka oli siellä piilossa, vaikka hän oli lukenut sen jo niin monta kertaa, että pystyisi luultavasti lausumaan sen sanasta sanaan ulkoa.

Hyvä Arthur,

toivottavasti et ole unohtanut vanhaa ystävääsi Dinahia. Miten ilahduinkaan törmätessäni äitüsi jokunen viikko sitten –

”Doyle!” Holmes äyskähti niin että Arthur hätkähti. ”Mitä muuta tiedät tästä tapauksesta?”

Arthur yritti tyhjentää ajatuksensa. Hän ei halunnut Holmesin harkitsevan kutsuaan uudelleen.

”Ensinnäkin”, Arthur aloitti, ”uhri kuuli outoja ääniä useana iltana ennen kuolemaansa, ikään kuin linnunääniä. Alueella ei kuitenkaan ole muita aktiivisia yölintuja kuin pöllöt, ja hän kuvasi huutoa vihellykseksi.”

”Jatka”, Holmes kannusti.

”Toiseksi”, Arthur jatkoi, ”uhrin ruumiissa ei ollut näkyviä vammoja, minkä takia kuolinsyy jäi arvoitukseksi.”

Hän villkai si taulua vuoteen yläpuolella. Se esitti hedelmäkulhoa puisella pöydällä... vieressään pääkallo tummina ammottavat aukot silmien kohdalla. Noiden aukkojen mustuus teki hänen olonsa entistä epämurkavammaksi.

”Ja kolmanneksi”, hän sanoi, ”ennen kuolemaansa hän kirkaisi jotain outoa. ’Kirjava –’”

”Värikäs!” Holmes korjasi.

”Värikäs... nyöri”, Arthur jatkoi. ”Se saattoi viitata kiertävään sirkustelttaan, jonka Theodoran holhooja oli antanut pystyttää heidän mailleen. Ei kuitenkaan tiedetä, että yhdelläkään sirkuksen esiintyjällä olisi ollut motiivi tappaa hänet, eikä huoneeseen sitä paitsi päässyt kukaan silloin kun hän nukkui.”

”Joten?”

Holmes tuijotti nyt Arthuria samalla lailla kuin maalauksen pääkallo. Odottaen.

Arthur yritti koota palaset mielessään yhteen. Hän oli Holmesin ”keskittyneeksi ilmapiiriksi” nimittämässä tilassa johtolangat ympärillään, mutta ei pystynyt keskittymään tapaukseen. Kirje hänen taskussaan oli höyhenenkevyt, mutta siihen kirjoitetut sanat painoivat häntä kuin ankkuri.

Olen tykästynyt nopeasti sisareesi Maryyn. Pidän hänestä jopa niin paljon, etten kestä ajatellakaan, että hänelle tapahtuisi jotakin ikävää.

”Mikä se siis on? Mikä on ratkaisu?”

”Minä... en tiedä, sir”, Arthur myönsi viimein.

En tiedä mitä tehdä, hän ajatteli synkeänä. Hän toivoi, että voisi puhua asiansa ääneen, että voisi pyytää Holmesia ratkaisemaan *hänen* ongelmansa. Mutta se ei käynyt päinsä. Siinä suhteessa kirje oli sangen selkeä.

”Sinä yllätät minut, Doyle”, Holmes sanoi. ”Etkö uskaltaudu edes arvaamaan? Oletko kunnossa?”

”Olen pahoillani, professori. Olen kai vähän väsynyt.”

Arthur ei katsonut Holmesia silmiin puhuessaan. Hän pelkäsi, että Holmes tunnistaisi valheen hänen katseestaan.

”Vai niin”, Holmes tuumasi. Hän empi. Arthur pidätteli hengitystä. ”Kyllä kai se on aivan luonnollista. Sinä olet juuri kokenut aikamoisen seikkailun. Minähän tietenkin nukuin koko sen ajan, joten oloni on sangen levännyt.”

Seikkailuksi voisi tietenkin kuvata sitä, miten Arthur oli täpäpästi estänyt Holmesin vanhan ystävän ja rehtori Challengerin pikkuveljen Williamin aikeet. William – joka tunnettiin myös vihreänä ritarina – oli myrkyttänyt sekä Holmesin että Challengerin, pitänyt heitä koomassa, kunnes oli pystynyt houkuttelemaan Arthurin ystävineen ansaan, johon liittyi sähköiskuja, kuolleiden herättämistä henkiin ja karmea yritys vaihtaa ruumiita.

Arthur ei kuitenkaan voinut olla ajattelemaan, että ”seikkailu” ei aivan tavoittanut asian laajuutta.

”Hyvä on”, Holmes sanoi nyökäyttäen pitkää kapeaa nenäänsä Arthurin suuntaan ja pehmentäen teräksistä katsettaan. ”Saat lisää aikaa tulla johtopäätökseen. Kerro kun se on valmis. Minun on nyt mentävä muiden opiskelijoiden luo.”

Sen sanottuaan hän pyyhälsi pois hämärästä kamarista ja jätti Arthurin sinne mietteineen.

Ne olivat huonoa seuraa.

Hän saisi kuitenkin hetken omaa rauhaa. Hän jakoi makuusalin ystävänsä Jimmie Moriartyn kanssa ja vietti kaiken ajan ystäviensä ja luokkatoveriensä kanssa. Siksi hänen oli vaikea löytää aikaa tankata kirjettä ja etsiä johtolankaa, joka olisi jäänyt edellisillä lukukerroilla huomaamatta.

Hän rojahti ikivanhalle sängylle, niin että tomupilvet pöllähtivät ympäriinsä ja häntä yskitti.

Kun pöly oli hälvennyt, hän veti kirjeen esiin.

Hän oli ollut hurjan onnellinen juuri ennen kuin äiti oli antanut kirjeen hänelle. William Challenger, vihreä ritari, oli kukistunut ja Arthur oli korjannut vahingon, jonka William oli aiheuttanut hänen ystävyhteensä Jimmien kanssa. Holmes oli maksanut hänen äidilleen matkan Baskervillen kouluun, ja äiti oli juuri hyvästellyt Arthurin, kun hän muisti uuden vuokralaisensa lähettämän kirjeen.

”Hän on orpotyttö, joka etsi työtä ylöspitoa vastaan”, rouva Doyle kertoi. ”Hänestä on ollut valtavasti apua minulle. En usko, että hän on paljonkaan sinua vanhempi, mutta hän on jollain lailla vanha sielu, jos ymmärrät mitä tarkoitan. Sangen näyttävä myös punaisine hiuksineen. Hän itse asiassa mainitsi tuntevansa sinut. Olet kai tavannut hänet Edinburghissa. Mistä tulikin mieleeni, että hän pyysi toimittamaan sinulle kirjeen!”

Arthur ei tuntenut yhtäkään punatukkaista tyttöä kotikaupungistaan. Mutta hän arvasi tarkalleen, keneltä kirje oli jo ennen kuin äiti ehti sanoa tytön nimen.

Neiti Dinah Grey.

Arthur ei tuntenut ”vuokralaista” nuorena orpotyttönä, joka etsi apua, vaan professori Dinah Greynä, vallanhimoisena tieteilijänä ja Baskervillen koulun entisenä opettajana, jonka keksimä kuolematto-muuskone pystyi palauttamaan vanhalle nuoruuden. Dinah Grey oli Arthurin laskujen mukaan elänyt jo kolme elämää, joista jälkimmäisissä hän oli tekeytynyt ensin omaksi tyttärekseen ja sitten tyttären-tyttärekseen. Joka kerta hän oli palannut professoriksi Baskervillen

kouluun, missä hän oli säilyttänyt kuolemattomuuskonettaan piilossa kaappikellossa.

Arthur oli ystävineen tuhonnut koneen – mutta vasta kun Grey oli ehtinyt käyttää sitä vielä kerran ja tulla ulos heidän ikäisenään tyttönä, jolla oli näyttävän punainen tukka. Hän oli ollut vähällä hautautua koneen kera maahan pienessä järityksessä, jonka koneen tuhoutuminen sai aikaan, mutta hän pääsi pakoon viime hetkellä.

Arthur oli siis tiennyt, että Grey oli yhä elossa ja luultavasti jossain lähellä juonimassa seuraavaa siirtoaan. Hän ei vain ollut arvannut, että juoni sisältäisi hänen oman perheensä.

Nyt hän tuijotti Greyn tuttuja harakanvarpaita.

Hyvä Arthur,

toivottavasti et ole unohtanut vanhaa ystävääsi Dinahia. Miten ilahduinkaan törmätessäni äitiisi jokunen viikko sitten. Hän oli niin ystävällinen, että kutsui minut kotiisi, missä olen viihtynyt oikein hyvin.

Olen tykästynyt nopeasti siskoosi Maryyn. Pidän hänestä itse asiassa niin paljon, etten kestä ajatellakaan, että hänelle tapahtuisi jotakin ikävää. Siksi olen luvannut äidillesi pitää erityisen hyvää huolta hänestä, kun hän ja minä lähdemme ensi viikolla pienelle maaseutalomalle. Olemme äitisi kanssa todenneet, että Maryn on terveytensä tähden äärimmäisen tärkeää saada taukoa nokisesta kaupunkiilmasta. Minä aion pitää lupaukseni rakkaalle äidillesi, Arthur. Pyydän vain, että sinä puolestasi teet minulle pienen vastapalveluksen. Niin kuittaamme velat väliltämme lopullisesti.

Sinutkin kutsutaan pian matkalle. Holmes, joka matkustaa kanssasi,

saa vanhalta ystävältään tapauksen tutkittavaksi. Pidä huoli, että Holmes ottaa tehtävän vastaan ja hoitaa sen loppuratkaisuun asti. Ole itse läsnä viimeisellä hetkellä ja muista, että voittaja saa kaiken. Sinun täytyy olla voittaja, Arthur, tai minun on ikäväkseni kerrottava, että sisaresi häviää tämän leikin. Lähetän lisää ohjeita aikanaan.

*Uskollinen ystäväsi
Dinah Grey*

P.S. Varoitán ennalta, että jos kerrot jollekulle tästä kirjeenvaihdosta, pikku Marya odottaa pian sama kohtalo, jonka armoille sinä kerran jätit minut. Minä tarkkailen.

Arthurin päätä huippasi, kun hän sai kirjeen loppuun. Joka kerta kun hän luki sen, hänestä tuntui kuin hän olisi huojunut jyrkänteeseen paritaalla. Yksikin väärä liike, ja hän putoaisi. Eikä vaarassa ollut hänen oma niskansa. Vaan hänen rakas Mary-sisarensa.

Ajatus Marystä sai hänet yleensä hymyilemään. Mary oli pikku riiviö, joka ei malttanut odottaa, että hänen omat seikkailunsa alkaisivat. Hän menisi onnesta sekaisin päästessään Edinburghista lomalle maaseudulle. Hän oli sen verran peloton, Arthur arveli, että ilahtuisi tilaisuudesta hankkiutua hankaluuksiin.

Arthurin selkäpiissä kihelmöi aivan kuin joku olisi katsellut häntä. Mutta kun hän silmäili ympärilleen, huoneessa ei ollut hänen lisäkseen ketään. Vain luuranko tarkkaili häntä. Hän oli aivan yksin useammalla kuin yhdellä tavalla.

Hän ajatteli taas Theodora Parksia, tuota sadan vuoden takaista uhria. Tämä oli varmasti uskonut olevansa turvassa omassa lukitus- makuukamarissaan, vaikka oli koko ajan ollut pelkkä nappula mur- haajansa häijyssä leikissä.

Nyt oli Arthuristakin tullut nappula. Uusi leikki oli aluillaan, ja tällä kertaa hänen olisi pakko pelata vihollisen pussiin.

Valheita, vakoilua ja hermoja raastavaa jännitystä Sherlock Holmesin hengessä!

Arthurin luulisi olevan onnellisempi kuin koskaan.
Professori Sherlock Holmes on kutsunut Arthurin sisäpiiriin,
ja ystävyysuhteetkin kukoistavat. Dinah Greyn outo, pahaenteinen
kirje ja vaarallinen ote Mary-siskosta kuitenkin huolestuttavat
Arthuria. Ja sitten saapuu uusi kirje, joka tekee selväksi, miten
Maryn voi pelastaa: Arthurin on ujuttauduttava mukaan
Sherlockin tutkimuksiin – Dinahin vakoojana.

Pysytellessään Holmesin lähellä Arthur tapaa George Rankinin,
joka suojelee muinaista, mahtavaa Pronssipäätä. Sherlockia ja
muinaisjännöstä ei kuitenkaan tarkkaile pelkästään Grey. Arthurin
on tasapainoteltava totuuden ja petoksen välillä pelastaakseen
sisarensa, mutta käykö se kalliimmaksi kuin hän ymmärtää?

Outoja tapauksia Baskervillen koulussa -sarja on kirjoitettu
Sherlock Holmes -hahmon luojan
Arthur Conan Doylen perikunnan luvalla.

Arthur Conan Doyle®

THE
CONAN DOYLE ESTATE

9 789520 477905

www.tammi.fi

L84.2

ISBN 978-952-04-7790-5

Kannen kuva: Iacopo Bruno